

Később már nem emlékszik

Napokkal később Pataki már nem tudja felidézni azt a mozdulatot, hanglejtést vagy mondatot, amiből rájött, hogy az apja harminc éve, egy tavasz végi napon megverte az anyját. Apja albérletének konyhájában az étkezőasztalnál ülnek, ez az egyetlen tárgy, amit a válás után az apja elhozott a régi lakásból. Az asztallap kihajtható, de sohasem nyitották ki, sohasem ülték körbe, nem voltak közös családi ebédek vagy vacsorák, névnapok, születésnap ünnepségek. A lakozott asztal táblája kopott, ragad. Nem könyököl rá, ölébe ejtett kézzel ül, mereven kihúzva magát, fél seggel támaszkodva a konyhaszéken. Nem is ül, megrekedt az állás és az ülés közötti állapotban, a testsúly inkább a lábakon, mint a fenéken, a testhelyzettel jelzi, hogy nem marad sokáig, nem akar sokáig maradni. A gáztűzhelyen paprikás fő.

Az apja egy sárga csekket tol elé, nézze meg, ezek biztos, hogy elbaszták, már befizette a gázszámlát, erre küldenek még egyet, nem fizet kétszer, elmehetnek a fenébe. Ez egy nullás számla, mondja az apjának. Mi az, hogy nullás számla? Pluszba vagy a gázszámlával, nem kell fizetni. De már fizettem. Mutatja az apjának, hogy az már a következő hónapra szól, ott van a csatolt levélben, túlfizetés háromezer-négyszáz forint. Nem kell fizess semmit, mondja. Az apjának keverőtárcsás mosógépe van, Hajdú, mellette centrifuga. Ugyanolyan, mint a régi lakásukban volt, amikor elindítják, rá kell támaszkodni, míg a ruhák elrendeződnek, és a súlyelosztás egyenletes lesz, különben elmászik a helyéről. A mosógép és a centrifuga a folyosón vannak, a fürdőszobába nem férnek be, kicsi az albérlet, nincs negyven négyzetméter, szoba, konyha, a vécé és a fürdő egyben. A régi lakás nagy volt. Háromszobás, nappalival. Negyedik emeleti, az albérlet az elsón van. Basszák meg, mondja az apja, minek idegesítik ilyenekkel az embert. Pataki nem néz az apjára.

Napokkal később újra végiggondolja, megpróbálja pillanatról pillanatra visszajátszani a találkozást, hogy rájöjjön, mi volt az a mozdulat, hanglejtés vagy mondat, amiből rájött, hogy az apja akkor, azon a tavaszi napon megverte az anyját. Tavasz volt, ez biztos.

Becsenget, az apja ajtót nyit. Szevasz, mondja, Pataki visszamorog valamit, kezét fognak. A kézfogásra koncentrálni, hogy talán akkor, az volt az a pillanat, mikor rájött, de nem, még korai. Bemegy az apja után a konyhába. Leülnek, Pataki csak éppen. Visszagondol rá, hogy egy pillanatra végigsimít az asztalon, érzi, hogy ragad, eszébe jut, hogy a régi lakásban a nappali közepén állt, de sohasem nyitották ki, pedig kinyitható. Nem érek rá sokáig, mondja. Jó, jó, feleli az apja. Az asztalra készített csekkék között turkál. Pataki körülnéz a konyhában. Mit főzöl, kérdezi. Paprikás csirkét, hétvégére. Na, itt van, mondja az apja, megtaláltam, nézd meg, mit küldtek ezek a balfaszok. Pataki felé fordul, és akkor már tudja, hogy harminc éve, egy tavaszi napon az apja megverte az anyját. Azt nem tudja, miből jött rá, hogy mi volt az a

mozdulat, hangsúly vagy mondat. Nézi az apját, aki azt magyarázza, hogy már befizette a gázszámlát, minek küldtek még egyet. Nullás számla, mondja az apjának, és nem érti, miért csak most jött rá. Napokkal később sem érti.

Elmarad az utolsó órájuk, hamarabb hazaengedik őket. Hetedikes vagy nyolcadikos. Becsapja maga mögött az ajtót, egyből a vécére megy, már nagyon kell neki, az iskolában soha nem tudott, félt, hogy rányitnak. Utána sokáig mossa a kezét a fürdőszobában. Most, hogy már tudja, hogy az apja megverte az anyját, visszagondol arra a tavaszi napra. Maga elé képzei a régi lakást. A hosszú előszoba-folyosót a beépített szekrénnel. A vécét, a fürdőszobát, ahol a kádtól balra elfért a mosógép és a centrifuga. A szobák az étkezőből nyíltak, még mindig fel tudja idézni, pedig már eltelt harminc év. Balra a félszoba az övé, középen a nagyszoba a szülei kihúzhatós kanapéjával, a tévével és a barna szekrénysorral. Jobbra a testvérei szobája, az a legkeskenyebb. Az étkező végéből főzőfülke nyílik. A lakásban csönd, azt hiszi, egyedül van. Bemegy a szobájába, kipakol a táskájából. Ténfereg, nem tudja, mit csináljon. Ahogy visszagondol arra a napra, úgy érzi, volt valami furcsa hangulat, valami idegenség a lakásban. Legalábbis kellett, hogy legyen, kellett valami ilyesmit éreznie. Idegenséget. Úgy emlékszik, kiment a konyhába, és ivott egy pohár vizet. Aztán megjelent az anyja, hirtelen ott volt, ott állt a főzőfülke ajtajában. Menj be a szobádba, mondta. Nyilván nem így történt, hallania kellett, ahogy nyílik a nagyszoba ajtaja, hallania kellett, hogy az apja kérdez valamit, az anyja válaszol, aztán hallania kellett, hogy az anyja odajön a főzőfülkéhez, hogy köszön, megszólítja, de az emlékezet nem őrizhet meg minden pillanatot, nem emlékezhetünk mindenre, ami történik velünk.

Elindul, kimegy a főzőfülkéből. A nagyszoba ajtaja nyitva, megpillantja az apját, a kanapén fekszik. Többre nem emlékszik. Most, amikor visszagondol arra a harminc évvel ezelőtti napra és az apjával való legutóbbi találkozására, a rég- és a közelmúlt emlékképei egymásba csúsznak, átfedik egymást, egyszerre jelennek meg, megkettőződve, furcsán egymásba gabalyodva, mint egy fénykép. Az apja az ágyon, az apja a konyhaasztalnál. Volt egy mozdulat, egy mondat, valami, de az hiányzik az emlékezet felidézte fotóról, nincs rajta, hiába erőlködik Pataki. Csak a bizonyosság van, az a hirtelen előkerült tavaszi nap, amikor korábban hazaengedték az iskolából. Az anyja, ahogy áll a főzőfülke ajtajában. Ahogy bemegy a szobájába. Az apja a kanapén heverve, az apja a koszos asztal mögött. Hogy megverte az anyját. Pataki nem tudja, napokkal később sem tudja, hogy mit csináljon, mit kezdjen ezzel az egésszel. Nézi az apját, aki a számlákat rendez, egy kis méretű borítékba próbálja őket betenni, de nem tudja, remeg a keze, a papírok meggyűrődnek, nem akarnak belecsúszni a borítékba. Add már ide, mondja Pataki az apjának, kiveszi a kezéből a borítékot és a számlákat, kisimítja, elrendezi a papírokat, egyesével becúsztatja a csekkeket, amikor kész, az asztal közepére tolja az egészet. Feláll. Mész, kérdezi az apja. Ja, mondja Pataki. Jövő héten jössz? Nem tudom, majd beszélünk. Az apja kikíséri, Pataki lemegy a lépcsőn, kilép a kapun, tudja, hogy az apja a konyhaablakból figyeli, ahogy elmegy, de nem néz vissza.

Ribár ébred

Nincs átmenet. Az egyik pillanatban alszik, a másikon ébren van. Felül, lábát a padlóra teszi. Az ágy megnyikordul. Hátranéz, a másik oldalon szuszogó alakot nézi, a takaró domborulatait, ahogy szaggatott kihagyásokkal emelkedik és süllyed. Megtámaszkodik a térdén, mély levegőt vesz, aztán halkán, de erősen kifújva, kissé meghajolva, feláll. Kivár. A kezét átteszi a derekára, lassan előrenyomja, kiegyenesedik. A csípőjénél reccsen valami, az ajkába harap, a nyögést benntartja, elindul, a padló nyikorgós részeit kerülgetve kimegy a szobából. Az ajtót ujjbeggyel megtartva csukja be, közben fülel, de a szuszogás üteme nem változik, egyenletes. Óvatosan nyújtózkodik, fél, hogy becsípődött. Tekergeti magát, fáj, de tud mozogni. A szobában felejtette a telefonját, halkán káromkodik, mit csináljon. Nem hagyhatja bent, ébresztőre van állítva. Megborzong, ahogy elképzeli, mi lesz, ha a telefon megszólal. Visszaóvakodik. Elsőre nem találja, kapkodni kezd, összeviszsa tapogatódzik a kisasztalon, majdnem lelöki róla a telefont, elkapja, idegesen magához szorítja. Nem figyel, ahogy fordul, belerúg az asztal melletti székbe. Hangosan felnyög, ettől megijed, a nyikorgós részekkel nem törődve kisántikál. Nem kapcsol villanyt, áll a sötét folyosón. Csak a légzését hallja, szívverése lüktetését a fülében.

Arra gondol, ezt megúsza. A konyhaajtóhoz megy, kinyitja, a macska be-surran a lába mellett, a konyha közepén leül, nyávog. Nézi az ajtóból. Sicc, suttogja, közben a hálószoza felé pillant. Tétován áll a konyhaajtóban nem tudja, mit csináljon, az állat nem mozdul, pontosan a konyha közepén ül, egyenlő távolságra a gáztűzhelytől és a bejárattól. Nyitva hagyhatná az ajtót, hátha kimegy. Átgondolja a dolgot, végül úgy dönt, nem jó ötlet, a fény beszuródik a hálóba, attól tart, a másik felébred, és kijön. A faliorára pillant, már két perce álldogál a küszöbön. Bosszús. Kell neki ez a félóra indulás előtt, hogy teljesen felébredjen, hogy az esti zavaros álmoktól megtisztuljon a feje. Belép, becsukja maga mögött az ajtót, közben az állatot nézi, az a lába közét nyalja, nem törődik vele. Ribár leül az ablak melletti székre, kinéz a szemközti házra. Olyan, mintha minden reggel először látná. Mintha minden reggel újrakezdődne az egész. Sokszor nem emlékszik az előző napjára, nem tudja felidézni, mi történt, történt-e egyáltalán bármi. Mintha nem lenne tegnap, mindig csak ma. Végtelen jelen. A szemközti ház lakásaiban egymás után kapcsolódnak fel a lámpák, próbálja memorizálni a sorrendet. C lépcsőház, második emelet, jobboldali lakás, a számozás ugyanaz, mint náluk, akkor hatos ajtó, azok háromszobásak, középső ablak, az a nappali. B lépcsőház, negyedik emelet, 13-as lakás, hálószoza, A lépcsőház harmadik emelet hetes, kisszoza. A fények egyre gyorsabb ütemben villannak fel az ablakok mögött, már nem tudja követni, összezavarodik, abbahagyja. Arra gondol, hogy elmegy innen, délután, mikor a másik nincs itthon, hazajön és összepakol, új életet kezd, valahol máshol. Nem tudja, hol. Néha azt gondolja, van választási lehetősége, ha akarná, akkor megtehetné. Ez megnyugtató

ja, ettől jobban érzi magát. A vele szemben lévő lakás ablakán nincs függöny, belát a konyhába, egy alak ül az asztalnál, Ribár egy pillanatra azt hiszi, hogy a tükörképét látja. Közelebb hajol az ablakhoz. Az nem ő. A másik előtt bögre, kávézik vagy teázik, nem derül ki, nem lát bele. Ribár nem szereti a kávé, és teázni sem szokott. Nézik egymást, illetve Ribár nem tudja, hogy a másik őt nézi-e, annyira azért nincsenek közel, hogy el tudja dönteni.

Arra gondol, hogy mindig ugyanazokat a köröket futja térben és időben egyaránt, már gyerekkora óta egy behatárolt területet jár be újra és újra. A lakótelepet sem hagyta el, három tömbbel odébb laktak, az anyjái halála után adta el a lakást. Ugyanaz a tér, ugyanazok az utcák. Ugyanaz a város. A macska a lábához dörgölődzik, odébb taszítja, az állat értetlenül nyávog. Tizenévesen, ha utaztak valahová, és a vonat tilos jelzés miatt megállt a nyílt pályán, mindig késztetést érzett arra, hogy leszálljon, és elinduljon egyenesen előre, nyugodt, kényelmes tempóban gyalogolva, átvágva mindenben, nem törődve az akadályokkal, csak menjen és menjen, nem térve le jobbra vagy balra, mindig csak egyenesen előre. Sohasem gondolta végig, hogy meddig menne, hogy lenne-e célja, hogy elérne-e valahová, a lényeg az egyenes vonalú egyenletes haladás elképzelése volt. Képzeteiben éjjel és nappal, hidegben, esőben, forróságban, a legváltozatosabb időjárási körülmények között is gyalogolt. Soha nem állt meg enni vagy aludni, mintha az egy irányba tartó, folyamatos és cél nélküli mozgás feltöltötte volna energiával, mintha olyankor másra nem lett volna szüksége. Emlékezett rá, hogy amikor elképzelte, boldog volt. A szemközti lakásban az alak az ablakhoz lép, behúzza a függönyt. Ribár az órára néz, még van tíz perce. Nyílik a háló ajtaja, összerendezzen, a folyosón kigyullad a lámpa, hallja, hogy a másik végére megy. Visszafojtott lélegzettel, egyenes háttal ül, mereven, mozdulatlanul tartja magát. A macska a konyhaajtó elé ül, várakozva nézi a kilincset, halkan nyávog. Ribár is a kilincset nézi. Hallja, hogy a másik lehúzza a végét, kezét mos, hallja a lépteit. Arra gondol, milyen lenne új életet kezdeni valahol máshol, ahol nem ismeri senki, és ahol ő sem ismer senkit. Egy tízemeletesben szeretne élni, a legfelső szinten, egy kis lakásban, szoba, konyha, ahonnan csak a házak tetejét látja, és nincs más fölötte csak az ég. Az lenne a legjobb, gondolja Ribár, miközben merev testtartásban a konyhaajtó kilincset bámulja, ha a tízemeletes a város szélén állna, mellette nem lenne más, csak erdő vagy mező, hogy a kapun kilépve, ha végül úgy dönt, el tudjon indulni, egyenesen előre, nem törődve semmivel. Csak menjen és menjen, mert egyszer elindul, egyszer el kell indulnia.

A folyosón kialszik a villany, a macska halkán nyávogva körbejárja a konyhát. Ribár újra az ablak felé fordul. Még öt perc. Nehézkesen feláll, nyújtózkodik, kiropogtatja a derekát. A macska a lábához dörgölődzik. Ribár nézi egy darabig, azután a papucsával masszírozni kezdi az állatot. A macska dorombol, a talpa alá fekszik, játékosan belekap a nadrágszárába. Ribár körkörösén mozgatva a lábát masszírozza, egyre erősebben. A macska szabadulna, kiereszti a karmát, már nem dorombol, fúj, megpróbálja megkarmolni, de csak a nadrágot éri. Ribár egyre jobban ránehezedik, nem tapossa, csak a súlypontját helyezi át egyenletesen, a tömegét használja, hogy összenyomja.

A macska öklendezik, habos, véres nyálat köhög fel, Ribár pukkanást meg recsenést hall, már teljes súlyával rajta áll, az állat nem mozog, körülötte a padló mocskos. Felemeli a lábát, megnézi a papucs talpát, tiszta. A mosogatóhoz lép, papírtörülőt meg szemeteszákot vesz elő, a kamrából a felmosót. Feltakarít. A szemeteszákot a tetemmel az ajtó mellé készíti, azon gondolkodik, melyik kukába dobja, hogy beteheti-e a kommunálisba, vagy ki kell vinnie a hulladéktelepre, a dögösbe. Nézi a zsákot, egészen kicsi, úgy dönt, nem tűnik fel, ha a kommunálisba rakja, nem fogják észrevenni. Kihúzza magát, teljesen felébredt, élénk és friss, készen áll egy új napra. Élesen és pontosan eszébe jut mit csinált tegnap, minden részlet, minden mozdulat, beszélgetése az új kollégával, aki tetszik neki, és akinek, mint erre most rájön, ő is tetszik. Az érintésre gondol a karján, a futó simításra, hogy közel álltak egymáshoz, túl közel, és mégsem érezte magát kényelmetlenül. A cipőt a lépcsőházban veszi fel, a dereka miatt nem mer lehajolni, csak belelép, nem köti be, a fűző rövid, reméli, nem lép rá. A macskát, a biztonság kedvéért, a szomszéd tömb kukájába dobja.

páratlan oldal

www.es.hu

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

**Kattintson
a www.es.hu-ra!
SMS-sel is
előfizethet!**

PUBLICISZTIKA,
FEUILLETON,
PRÓZA, INTERJÚ,
VERS, VISSZHANG,
KÖNYVKRITIKA,
MŰBÍRÁLAT,
GALÉRIA